

**การพัฒนาศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายสาขาสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย
ในพระราชูปถัมภ์ฯ และชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร**
**Potential Development and Strengthening the Network of the Elderly Council of
Thailand in Her Royal Highness the Princess Mother and the Elderly Clubs in
Kamphaeng Phet Province.**

พลอยณัชชา เดชเชษฐศิริ¹ กนิษฐา ศรีภิรมย์² พัชรภรณ์ อารีเอื้อ³ และประภัสสร กลีบประทุม⁴
**Ploynutcha Dechaset Siri¹ Kanittha Sripirom² Pattraporn Areeaue³ and
Praphatsorn Kleebratum⁴**

1, 2, 3, 4 อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการและการจดทะเบียนชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร 2) เพื่อหาแนวทางการสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายสาขาสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ และชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ 1) ชมรมผู้สูงอายุ ในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 46 ชมรม ชมรมละ 1-2 คน รวม 77 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบทดสอบศักยภาพการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ และ 2) ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 15 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายสาขาสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ และชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ (Paired t-test แบบ Dependent) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ พบว่า ด้านการบริหารจัดการชมรม มีที่ปรึกษาชมรมที่ดี และมีสถานที่ตั้งที่มั่นคงถาวรสำหรับทำกิจกรรม แต่ยังมีสรรหางบประมาณในการดำเนินการไม่มากนัก ด้านกิจกรรม มีการบูรณาการร่วมมือกับเครือข่ายต่างๆ หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง แต่กิจกรรมยังไม่หลากหลายหรือปรับเปลี่ยนหมุนเวียนมากนัก ด้านกรรมการ มีความเสียสละ มีจิตอาสา ซื่อสัตย์ ประพฤติดีเป็นที่ยอมรับของสังคม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ ยุติธรรม แต่ยังมีความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุไม่มากนัก ด้านสมาชิก มีความเคารพในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของชมรม ร่วมกันสร้างเอกลักษณ์หรือจุดเด่นของชมรมและมีอุดมการณ์ร่วมกัน แต่สมาชิกยังไม่รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งชมรม และสำหรับผลการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 2 วัน (ระยะเวลาในการอบรม 12 ชั่วโมง) ได้แก่ วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2562 และวันที่ 24 กันยายน 2562 ในหัวเรื่อง การจดทะเบียนชมรมผู้สูงอายุ การประชาสัมพันธ์ชมรม การบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ เทคนิคการนำเสนอผลงานของชมรม และการจัดทำผลรายงานการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ พบว่า คะแนนทดสอบเฉลี่ยหลังการพัฒนา สูงกว่าคะแนนทดสอบเฉลี่ยก่อนพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังจากการพัฒนาศักยภาพ ทุกชมรมผู้สูงอายุที่เข้ารับการพัฒนา มีการจดทะเบียนสาขาสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ อย่างถูกต้อง 2) แนวทางการสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุสาขาสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ และชมรมผู้สูงอายุในจังหวัด

กำแพงเพชร คือ ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการตัวแทนชมรมผู้สูงอายุระดับจังหวัดขึ้น โดยคัดเลือกตัวแทนหรือแต่งตั้งแกนนำระดับอำเภอ ควรประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกันเป็นประจำ ควรรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลชมรมผู้สูงอายุ ควรสื่อสารในเครือข่ายกันอยู่เสมอ รวมถึงจัดเวทีกิจกรรมระดับจังหวัดหรือกิจกรรมเวทีสัญจรไปยังอำเภอต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ควรติดตามและรายงานผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุเป็นระยะๆ และควรจัดอบรมพัฒนาศักยภาพเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุระดับตำบลและระดับอำเภอ

คำสำคัญ: การพัฒนาศักยภาพ / การสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายทางสังคม / ชมรมผู้สูงอายุ / ผู้สูงอายุ / การบริหารจัดการ

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study and develop the potential of management and registration of the elderly clubs in Kamphaeng Phet Province 2) to find the guidelines to strengthen the network of the Elderly Council of Thailand in Her Royal Highness the Princess Mother and the elderly club in Kamphaeng Phet Province. The sample consisted of 2 groups which were 1) the elderly clubs consisting of 46 clubs, 1-2 members per club, a total of 77 people collected data by using a questionnaire and the potential test, and 2) 15 experts and related persons of the elderly clubs collected data by using an interview about the guidelines to strengthen the Network of the Elderly Council of Thailand in Her Royal Highness the Princess Mother and the Elderly Clubs in Kamphaeng Phet. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, paired t-test dependent and content analysis. The results were as followings 1) the results of the study and development of the elderly club management potential and the registration of the elderly clubs in Kamphaeng Phet province found that the club management had a good consultant and had a stable location for operating activities but there was still not much budget for club operations. In terms of activities, there was an integration of cooperation with various networks either government agencies or private organization and had ongoing activities but the activities were not diverse. For the Board of elderly clubs, they were sacrifice, had volunteering spirit, honesty, good behavior, accepted by society, transparent and not discriminating against justice but still lacked knowledge about the elderly. For club members, they respected the club rules and regulations, collaboratively create the identity or strengths of the club and had a common ideology but they did not feel as a part of the club. For the results of the elderly clubs potential development that were 2 days (duration of 12 hours of training), on August 14 and September 24, 2019 in the subject of registration of the elderly club, public relations, presentation techniques and reporting of the activities of the elderly club, it found that the average test scores after training were significantly higher than the average test scores before training at the .05 level and after the development, every elderly clubs that had been developed, had registered of the Elderly Council of Thailand in Her Royal Highness the Princess Mother correctly. 2) For the guidelines for strengthening the network approach, it should establish a set of provincial committees who were representative from each district and they should be regularly join action planning with involved stakeholders. The database of elderly clubs should be collected. They should consistency

communicate among the network and also organizes provincial activities or district activities together continuously.

Keywords: Potential Development / Strengthening Social Network / Elderly Club / Elderly / Management

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN) ได้ให้นิยาม ผู้สูงอายุ (Older person) หมายถึงประชากรทั้งเพศชายและหญิงที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging society) หมายถึง สังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศหรือมีประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปีมากกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ แสดงว่าประเทศนั้นกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทั้งนี้ องค์การสหประชาชาติคาดการณ์ว่า ในช่วงปี 2001 - 2100 เป็นศตวรรษแห่งผู้สูงอายุ โลกกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ สำหรับประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศกำลังพัฒนาหนึ่งที่ได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปี 2547 และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในปี 2567 หรืออีก 15 ปีข้างหน้า (United Nations, 2017) และจากการสำรวจประชากรสูงอายุโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2557 พบว่า จำนวนประชากรผู้สูงอายุ เท่ากับ 10,014,705 คน คิดเป็นร้อยละ 14.9 ของจำนวนประชากรทั่วราชอาณาจักร (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) โดยภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับประเด็นผู้สูงอายุอย่างชัดเจน โดยจะเห็นได้จากการกำหนดบทบาท สิทธิ และหน้าที่ของผู้สูงอายุที่ควรจะได้รับเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้สูงอายุ ผ่านแผนงานสำคัญฉบับต่างๆ นอกจากนั้น รัฐบาลยังมีการกระตุ้นให้มีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุขึ้นทั่วประเทศ โดยชมรมผู้สูงอายุได้มีการจัดตั้งขึ้นครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2505 แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก (พฤษนิรันดร์ เหลืองไพบูลย์, 2530) จนกระทั่งถูกกระตุ้นด้วยการประชุมสมัชชาโลกว่าด้วยผู้สูงอายุ (World Assembly on Ageing) ในปี พ.ศ. 2525 ทำให้การพัฒนาและจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทยได้รับความสนใจอีกครั้ง และใน ปี พ.ศ. 2532 ได้มีการจัดตั้งสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงานกลางในการติดต่อประสานงานเกี่ยวกับชมรมผู้สูงอายุโดยให้ชมรมผู้สูงอายุทั่วประเทศสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมฯ (ประสิทธิ์ สิริพันธ์ และเพ็ญประภา ศิริโรจน์, 2542) ซึ่งจากอดีตจนถึงปัจจุบันถือว่า การขยายเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุเป็นไปอย่างแพร่หลายอยู่โดยทั่วไปทั่วประเทศ ซึ่งสะท้อนได้จากจำนวนชมรมผู้สูงอายุภายใต้สังกัดสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ เมื่อปี พ.ศ. 2539 มีเพียง 3,487 ชมรม (บรรลุ ศิริพานิช และคณะ, 2539) ได้เพิ่มขึ้นเป็นขึ้นเป็น 11,398 ชมรม ในปี พ.ศ. 2549 (พงษ์ศิริ ปราบธนาดี และ ปริญญา สัตตอกเก็ด, 2553) และในปี 2555 เพิ่มสูงขึ้นเป็น 23,367 ชมรม (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, 2555) อย่างไรก็ตาม การศึกษาของ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ (2555) พบว่า แม้จำนวนชมรมผู้สูงอายุจะเพิ่มมากขึ้น แต่กลับพบว่าชมรมผู้สูงอายุที่สามารถดำเนินจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องอยู่เพียงครั้งหนึ่งเท่านั้น บางชมรมผู้สูงอายุมีการล้มเลิกไปบ้างหรืออาจมีแต่ชื่อไม่ได้มีกลไกดำเนินการอะไร

สำหรับจังหวัดกำแพงเพชร จากการรวบรวมข้อมูลผู้สูงอายุของระบบสถิติทางการทะเบียนจังหวัดกำแพงเพชร มีผู้สูงอายุทั้งหมด 111,772 คน คิดเป็นร้อยละ 15.32 ของจำนวนประชากรทั้งจังหวัด (ระบบสถิติทางการทะเบียน, 2559) แสดงให้เห็นว่าจังหวัดกำแพงเพชรเป็นจังหวัดที่ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) และได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ผู้สูงอายุและจัดทำโครงการกิจกรรมต่างๆ เพื่อลดปัญหาผู้สูงอายุและเพื่อให้ผู้สูงอายุอยู่อย่างมีคุณภาพชีวิตดี โดยแผนยุทธศาสตร์ผู้สูงอายุจังหวัดกำแพงเพชร (พ.ศ. 2558-2560) โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกำแพงเพชร, 2558) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ไว้ว่า “ผู้สูงอายุ จังหวัดกำแพงเพชร มีอายุยืนยาวภายใต้สุขภาวะที่ดี ดำรงตนอย่างมีคุณค่า รู้ทันการเปลี่ยนแปลง และเข้าถึงการบริการอย่างทั่วถึง” ทั้งนี้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทั้งทางด้านจิตใจ สังคม และ

สุขภาพได้วิธีหนึ่ง ก็คือ การมีกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุที่ดำเนินการร่วมกัน ซึ่งต้องอาศัย การรวมกลุ่มชมรมผู้สูงอายุที่เข้มแข็งที่จะขับเคลื่อนกิจกรรมของผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพ มีโอกาสร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและมีโอกาสในการเข้าสังคม ทำให้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและคุณค่าในตนเอง อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลบัญชีทำเนียบรายชื่อชมรมผู้สูงอายุเครือข่ายสาขาสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ ประจำจังหวัดกำแพงเพชร (2559) พบว่า จำนวนชมรมผู้สูงอายุที่จดทะเบียนเป็นสมาชิกเครือข่ายสาขาสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ ของจังหวัดกำแพงเพชร ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้น มีจำนวนสูงถึง 144 ชมรม แต่ไม่ทราบข้อมูลการขับเคลื่อนกิจกรรมผู้สูงอายุและไม่สามารถเข้าถึงชมรมผู้สูงอายุเหล่านี้ได้ทั้งหมด บางชมรมล้มเลิกไปแล้ว บางชมรมดำเนินการเป็นเอกเทศ บางชมรมอยู่ในเครือข่ายสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ บางชมรมก็อยู่ในเครือข่ายหน่วยงานกระทรวงสาธารณสุขระดับจังหวัด บางชมรมก็อยู่ในเครือข่ายกรมประชาสัมพันธ์ และจากการประชุมเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการผู้สูงอายุจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาที่สำคัญที่ในการวางแผนและบริหารจัดการให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น คือ ขาดข้อมูลชมรมผู้สูงอายุของจังหวัดกำแพงเพชรที่เป็นปัจจุบันและการสร้างเครือข่ายกลุ่มชมรมผู้สูงอายุกำแพงเพชร รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพชมรมผู้สูงอายุในการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพ อันเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มชมรมผู้สูงอายุให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น ซึ่งตามปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ 1.การบริหารจัดการ 2.การจัดกิจกรรม 3.คณะกรรมการ และ 4.สมาชิก (ปาจริย์ ผลประเสริฐ และ วรจกณา จันทร์คง, 2561) เพื่อให้สมาชิกผู้สูงอายุได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ แต่จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ปัญหาสำคัญของชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า แกนนำคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุไม่มีบทบาทในการบริหารจัดการชมรมและขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ให้แก่สมาชิกมากนัก บางชมรมไม่มีผู้นำ ผู้นำไม่อุทิศตัว ไม่มีความสามารถพัฒนาชมรมให้เติบโตหรือขับเคลื่อนการดำเนินงานของชมรมได้ด้วยตัวผู้สูงอายุเอง ยังคงต้องพึ่งพาอาศัยการช่วยเหลือสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐอยู่ค่อนข้างมาก นอกจากนี้ ยังพบปัญหาในการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุอื่นๆ เช่น งบประมาณไม่เพียงพอ บางชมรมมีการดำเนินงานกิจกรรมระดมทุนเพื่อการณาปนกิจศพร่วมกันเพียงอย่างเดียว โดยไม่กิจกรรมอื่นๆ ร่วมกันเลย บางชมรมไม่เห็นความสำคัญในการจดทะเบียนชมรมผู้สูงอายุอย่างถูกต้อง และบางชมรมก่อตั้งและได้จดทะเบียนมานานแล้ว ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงการบริหารงานชมรมมาหลายรุ่นและหลักฐานการรับรองจดทะเบียนชมรมผู้สูงอายุสูญหาย รวมถึงขาดการกระตุ้น ติดตามประสานงานและติดตามการดำเนินงานของชมรม ด้วยปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ส่งผลให้ชมรมผู้สูงอายุไม่ได้ดำเนินการกิจกรรมที่ต่อเนื่องและหลากหลาย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างแท้จริง ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงเห็นประโยชน์และความสำคัญที่จะต้องศึกษาและพัฒนาศักยภาพชมรมผู้สูงอายุและสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุสาขาสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ ระดับจังหวัด เพื่อเป็นการรวมพลังผู้สูงอายุ อันจะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ ส่งเสริมการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชรมากขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการและการจดทะเบียนชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อหาแนวทางการสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายสาขาสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ และชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยผสมผสาน (Mixed Method) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชุมวางแผนการวิจัยของคณะผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้อง
2. รวบรวมและศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ลักษณะธรรมชาติ และสถานการณ์ การดำเนินงานเกี่ยวกับเครือข่ายสาขาภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ และชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร จากหนังสือ ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสร้างแบบสอบถามและแนวคำถามการสัมภาษณ์ก่อนที่จะทำการเก็บข้อมูลและพัฒนา ศักยภาพการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเครือข่ายสาขาสาขาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ และ ชมรมผู้สูงอายุ 5 พื้นที่ ในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอปางศิลาทอง อำเภอลองลาน อำเภอไทร งาม และอำเภอลองขลุง
4. ผู้วิจัยจัดทำหนังสือราชการนำประสานงานกับชมรมผู้สูงอายุ ผ่านทางหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องใน แต่ละพื้นที่ 11 อำเภอ เช่น หน่วยงานอนามัยชุมชน หน่วยงานส่งเสริมสุขภาพของแต่ละโรงพยาบาล องค์การบริหาร ส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดวันและเวลาในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการชมรม ผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร ใช้เวลา 4 สัปดาห์
5. ดำเนินการอบรมพัฒนาศักยภาพ จำนวน 2 วัน (ระยะเวลาในการอบรม 12 ชั่วโมง) ได้แก่ วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2562 และวันที่ 24 กันยายน 2562 ในหัวเรื่อง การจดทะเบียนชมรมผู้สูงอายุ การประชาสัมพันธ์ ชมรม และการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ เทคนิคการนำเสนอผลงานของชมรม และการจัดทำผลรายงานการ ดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ เวลา 8.30 – 16.30 น. ณ ห้องประชุมชั้น 1 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราช ภัฏกำแพงเพชร

6. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการและการจดทะเบียนชมรมผู้สูงอายุใน จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งได้กำหนดกรอบการศึกษา 4 ด้านในการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอนของชมรมผู้สูงอายุที่ยังมีการดำเนินงานอยู่ในปัจจุบัน โดยกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล คือ ตัวแทนคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร บุคลากรในหน่วยงานท้องถิ่นที่รับผิดชอบงานผู้สูงอายุ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ อปท. รพ.สต. ฯลฯ หรือ ผู้นำชุมชน ประธานกลุ่ม/ชมรม/ศพอส. ผู้สูงอายุ จำนวน 46 ชมรม โดย การสุ่มตัวอย่างแบบไม่เจาะจง ซึ่งสอบถามตัวแทนคณะกรรมการชมรมฯ ละ 1-2 คน และสามารถเก็บข้อมูลได้ 77 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 เครื่องมือ

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารจัดการและ การจดทะเบียนชมรมผู้สูงอายุชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร วิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อสอบถามระดับการดำเนินงานในชมรมผู้สูงอายุ ครอบคลุมปัจจัย ความสำเร็จในการบริหารจัดการชมรม 4 ประการ ดังนี้ 1. การบริหารจัดการ 2. การจัดกิจกรรม 3. คณะกรรมการ และ 4. สมาชิก (ปาจารย์ ผลประเสริฐ และวรางคณา จันทร์คง, 2561) โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ประกอบด้วยคำถาม 27 ข้อ รวมทั้งมีคำถามแบบปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นอยู่ ส่วนท้าย และได้นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ตลอดจน ข้อบกพร่องต่างๆ พร้อมนำผลการประเมินมาหาค่าความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.6-1.0 ทุกข้อ แล้วนำ แบบสอบถามไปทดลอง (Try out) กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน และใช้คำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบสอบถาม ได้ค่า 0.891 ซึ่งจากการทดสอบแสดงว่าแบบสอบถามมี

คุณภาพในการไปใช้ สำหรับเกณฑ์การคิดค่าคะแนนเฉลี่ย แบ่งเป็น 5 ระดับ (ประคอง กรรณสูตร, 2542, หน้า 73) ดังนี้

- 1.00 – 1.49 แสดงว่ามีการดำเนินงานในชมรม อยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 1.50 – 2.49 แสดงว่ามีการดำเนินงานในชมรม อยู่ในระดับน้อย
- 2.50 – 3.49 แสดงว่ามีการดำเนินงานในชมรม อยู่ในระดับปานกลาง
- 3.50 – 4.49 แสดงว่ามีการดำเนินงานในชมรม อยู่ในระดับมาก
- 4.50 – 5.00 แสดงว่ามีการดำเนินงานในชมรม อยู่ในระดับมากที่สุด

2. แบบทดสอบวัดศักยภาพการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ โดยการวัดก่อนการพัฒนา และ หลังการพัฒนา เป็นชุดเดียวกัน ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความถูกต้องเหมาะสม และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลการวัดศักยภาพก่อนพัฒนา และหลังพัฒนา ด้วยสถิติ t-test (Paired t-test dependent)

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางการสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายสาขาสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ และชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวนประชากรไม่ทราบแน่ชัด สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 15 คน ซึ่งถือเป็นตัวแทนของประชากรที่ดี ประกอบด้วย คณะกรรมการสาขาสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ฯ ประจำจังหวัดกำแพงเพชร 2 คน นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ จำนวน 2 คน ตัวแทนชมรมผู้สูงอายุจากอำเภอต่างๆ จำนวน 6 คน เจ้าหน้าที่สำนักพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกำแพงเพชร 1 คน นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ 2 คน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อหรือประเด็นไว้กว้างๆ ไว้ล่วงหน้า เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับแนวทางการสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

7. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย
8. จัดทำบทความวิจัยและส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและดำเนินการแก้ไขตามความเห็นและคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จนเป็นบทความวิจัยที่สมบูรณ์

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาและพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการและการจดทะเบียนชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร จากการเก็บข้อมูลพบว่า ตัวแทนชมรมผู้สูงอายุที่เข้ารับการพัฒนาศักยภาพ จำนวน 77 คน จาก 46 ชมรม ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง (ร้อยละ 62.30) และมีอายุ 60-64 ปี (ร้อยละ 29.90) ซึ่งจบการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.4) (ร้อยละ 47.20) ประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 45.30) โดยมีตำแหน่งในชมรมผู้สูงอายุ คือ ประธานชมรม (ร้อยละ 27.40) และเป็นคณะกรรมการชมรม (ร้อยละ 25.50) โดยเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ (หรือเป็น เจ้าหน้าที่ดูแลชมรมผู้สูงอายุ) มากกว่า 6 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 28.30) และมีอายุการก่อตั้งชมรมผู้สูงอายุ มากกว่า 5 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 61.64) สำหรับพี่เลี้ยงหลักที่ช่วยในการดำเนินงานของชมรมมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข/โรงพยาบาล (ร้อยละ 61.64) รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่จาก อบต./เทศบาล (ร้อยละ 28.77)

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประเมินปัจจัยศักยภาพในการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ
ในจังหวัดกำแพงเพชร ในแต่ละด้าน (n = 77)

ปัจจัยศักยภาพในการบริหารจัดการชมรม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการ ดำเนินงานของ ชมรม
ด้านบริหารจัดการ	3.90	0.71	มาก
ด้านการจัดกิจกรรม	3.84	0.74	มาก
ด้านคณะกรรมการ	4.07	0.72	มาก
ด้านสมาชิก	3.90	0.72	มาก
รวม	3.93	0.65	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงผลจากการศึกษาศักยภาพของชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร มีระดับการดำเนินงานของชมรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงานของชมรมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยการดำเนินงานของชมรมมากที่สุด ได้แก่ ด้านคณะกรรมการ ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมา ได้แก่ ด้านบริหารจัดการ และด้านสมาชิก ($\bar{X} = 3.90$) สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถสรุปได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการชมรม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงานของชมรมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การมีที่ปรึกษาชมรม ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมา คือ มีสถานที่ตั้งที่มั่นคงถาวรเป็นของชมรมที่สะดวกในการทำกิจกรรม ($\bar{X} = 4.09$) สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการสรรหางบประมาณในการดำเนินการ/กิจกรรมต่างๆ ของชมรม ($\bar{X} = 3.59$)

1.2 ด้านการจัดกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินการจัดกิจกรรมของชมรม อยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมชมรมมีการบูรณาการความร่วมมือกับเครือข่ายต่างๆ หน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรเอกชน ($\bar{X} = 3.91$) รองลงมา ได้แก่ การจัดกิจกรรมชมรมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.88$) สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมชมรมมีความหลากหลาย ปรับเปลี่ยนหมุนเวียน เพื่อให้สมาชิกไม่เบื่อหน่าย ($\bar{X} = 3.79$)

1.3 ด้านคณะกรรมการชมรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินการคณะกรรมการชมรม อยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ มีความเสียสละ มีจิตอาสา ซื่อสัตย์ ความประพฤติดีเป็นที่ยอมรับของสังคม ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมา ได้แก่ มีความโปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ ยุติธรรม ($\bar{X} = 4.16$) สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ($\bar{X} = 3.89$)

1.4 ด้านสมาชิก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินการของสมาชิกชมรมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ เคารพในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของชมรม ($\bar{X} = 4.02$) รองลงมา ได้แก่ ร่วมกันสร้างเอกลักษณ์หรือจุดเด่นของชมรม และมีอุดมการณ์ร่วมกันของสมาชิกในการจะดำเนินการกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของชมรม ($\bar{X} = 3.93$) สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ย

ต่ำสุด คือ มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งชมรมซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรม ($\bar{X} = 3.80$)

สำหรับความต้องการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุมากที่สุด คือ การสร้างเครือข่ายและการประสานงานระดับอำเภอและระดับจังหวัด (ร้อยละ 52.05) รองลงมาคือ ความรู้ในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ (ร้อยละ 47.95) การวางแผนพัฒนาชมรมและการเขียนโครงการเพื่อของบประมาณสนับสนุน (ร้อยละ 46.58) ตามลำดับ และหัวข้อที่มีความต้องการน้อยที่สุด คือ งานสารบรรณ ทะเบียนวัสดุ ครุภัณฑ์ และการบันทึกการประชุม (ร้อยละ 20.55)

ผลการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ

จากการดำเนินการอบรมพัฒนาศักยภาพชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 2 วัน (ระยะเวลาในการอบรม 12 ชั่วโมง) ได้แก่ วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2562 และวันที่ 24 กันยายน 2562 ในหัวเรื่อง การจดทะเบียนชมรมผู้สูงอายุ การประชาสัมพันธ์ชมรม และการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ เทคนิคการนำเสนอผลงานของชมรม และการจัดทำผลรายงานการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ เวลา 8.30 – 16.30 น. ณ ห้องประชุมชั้น 1 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนทดสอบศักยภาพผู้นำชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร โดยคะแนนทดสอบเฉลี่ยก่อนการพัฒนา เท่ากับ 5.44 และคะแนนทดสอบเฉลี่ยหลังการพัฒนา เท่ากับ 8.22 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังการพัฒนา พบว่า คะแนนทดสอบหลังการพัฒนา สูงกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงข้อมูลในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนทดสอบศักยภาพชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร

การทดสอบ	n	คะแนน		S.D.	d	S.D. _d	t-test	p-value (2-tailed)
		เต็ม	เฉลี่ย					
ก่อนพัฒนา	77	10	5.44	2.89	2.78	2.90	7.37*	0.0000
หลังพัฒนา	77	10	8.22	2.86				

* p < 0.001

นอกจากนั้น จากจำนวนชมรมผู้สูงอายุที่เข้าร่วมการพัฒนาทั้งหมด 46 ชมรม สถานะการจดทะเบียนชมรมก่อนการพัฒนา ดังนี้ เป็นชมรมที่จดทะเบียนอย่างถูกต้องแล้ว จำนวน 22 ชมรม (ร้อยละ 47.83) ไม่แน่ใจในสถานะการจดทะเบียน/เคยจดทะเบียนเมื่อนานมาแล้ว/ใบรับรองการจดทะเบียนสูญหายอีก 21 ชมรม (ร้อยละ 45.65) และเป็นชมรมที่ยังไม่จดทะเบียน 3 ชมรม (ร้อยละ 6.52) แต่หลังการพัฒนา ชมรมผู้สูงอายุยื่นขอจดทะเบียนสาขาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ ใหม่ จำนวน 3 ชมรม และขอใบรับรองการจดทะเบียนชมรมแทน จำนวน 21 ชมรม ทำให้ชมรมผู้สูงอายุทั้งหมดที่เข้ารับการพัฒนาศักยภาพนั้น จดทะเบียนและมีหลักฐานใบรับรองการจดทะเบียนชมรมอย่างถูกต้องทั้ง 46 ชมรม คิดเป็นร้อยละ 100 แสดงให้เห็นการสร้างเครือข่ายสาขาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ จังหวัดกำแพงเพชรมากขึ้น ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงสถานะการจดทะเบียนชมรมผู้สูงอายุสาขาสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ จังหวัดกำแพงเพชร ของชมรมผู้สูงอายุที่เข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพ ก่อน- หลังการพัฒนา (n = 46)

สถานะการ จดทะเบียน ชมรม	จดทะเบียนชมรม แล้ว		ยังไม่ได้จดทะเบียน		ไม่แน่ใจ/เคยจด ทะเบียนนานมาแล้ว และไปรับรองการจด ทะเบียนสูญหาย		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	ก่อน	22	47.83	3	6.52	21	45.65	46
หลัง	46	100.00	0	0	0	0	46	100.00

2. แนวทางการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายสาขาสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ และชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร

จากการสัมภาษณ์ พบว่า การสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายสาขาสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ และชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร ควรมีการดำเนินการ ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน ควรกำหนดให้มีการประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกันเป็นประจำอย่างมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการสาขาสภาผู้สูงอายุในพระราชูปถัมภ์ฯ ประจำจังหวัดกำแพงเพชร เครือข่ายภาคีชมรมผู้สูงอายุ หน่วยงานรัฐที่ดูแลงานด้านผู้สูงอายุ ควรกำหนดวัตถุประสงค์ของเครือข่ายชมรม ทิศทางการดำเนินงานของกลุ่มชมรมผู้สูงอายุ รวมถึงหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแกนนำเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุให้มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานชมรมและจัดกิจกรรมที่หลากหลายหลากหลายแก่สมาชิกผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในทุกๆ ด้าน

2.2 ด้านการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุระดับจังหวัด ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการหรือตัวแทนสาขาสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ ระดับอำเภอและระดับจังหวัด เนื่องจากคณะกรรมการสาขาสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ ระดับอำเภอเดิมนั้น มีการประกาศแต่งตั้งไว้นานแล้ว บางคนเสียชีวิตไปแล้ว ไม่สามารถติดต่อได้ บางคนอายุมากขึ้นไม่สามารถขับเคลื่อนหรือไม่มีบทบาทในการดำเนินงานกิจกรรมผู้สูงอายุมากนักเนื่องจากมีปัญหาสุขภาพ สำหรับระดับอำเภอ มีการคัดเลือกตัวแทนหรือแต่งตั้งแกนนำระดับอำเภอ เพื่อเป็นเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุ จำนวนอำเภอละ 10 คน โดยตัวแทนหรือแกนนำเหล่านี้ควรเป็นเป็นคณะทำงานเกี่ยวข้องกับชมรมผู้สูงอายุทั้งสิ้น เพื่อง่ายต่อการติดต่อประสานงานและการสร้างความเข้มแข็งในระดับอำเภอและระดับจังหวัดต่อไป

2.3 ด้านภาวะผู้นำและการดำเนินกิจกรรม ควรจัดการอบรมพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำให้แก่แกนนำหรือตัวแทนชมรมผู้สูงอายุระดับตำบล และระดับอำเภอ ให้มีความเป็นผู้นำ มีความรู้ความเข้าใจและมีศักยภาพในการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมผู้สูงอายุต่างๆ และสามารถบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุให้สำเร็จ นอกจากนี้ ควรมีการจัดเวทีกิจกรรมระดับจังหวัดหรือกิจกรรมเวทีสัญจรไปยังอำเภอต่างๆ ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชมรมผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดการกระตุ้นการดำเนินกิจกรรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น

2.4 ด้านการติดต่อประสานงาน ควรมีข้อมูลติดต่อของภาคีเครือข่ายเกี่ยวกับกลุ่มชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร รวมถึงคณะกรรมการชมรม ผู้ประสานงาน หรือผู้ติดต่อของแต่ละกลุ่มชมรมผู้สูงอายุ ทั้งภาครัฐ

ภาคท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคเอกชนและธุรกิจ เพื่อที่จะสามารถแจ้งข้อมูลข่าวสารในการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง และควรมีการสื่อสารในเครือข่ายกันอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ

2.5 ด้านการติดตามและรายงานผล ควรมีติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร เป็นระยะๆ นอกจากนั้นควรพัฒนาความรู้ในการจัดบันทึกการประชุมที่ถูกต้อง

2.6 ด้านการงบประมาณ ควรจัดการอบรมให้แก่เครือข่ายแกนนำหรือตัวแทนชมรมผู้สูงอายุระดับตำบล และระดับอำเภอ ซึ่งจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจและสามารถเขียนโครงการขอเงินสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนสนับสนุนจากภายนอก เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ เพื่อการสร้างความเข้มแข็งชมรมผู้สูงอายุในระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาศักยภาพบริหารจัดการและการจดทะเบียนชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร ตามกรอบแนวคิดการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ 4 ด้าน มีการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน สามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการชมรม มีการดำเนินงานของชมรมที่ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องมีที่ปรึกษาชมรมที่ดี และยังมีสถานที่ตั้งที่มั่นคงถาวรเป็นของชมรมที่สะดวกในการทำกิจกรรม อาจเนื่องมาจากนโยบายภาครัฐที่ให้ความสำคัญกับสังคมผู้สูงอายุ ที่ส่งผลให้หน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเข้ามาดูแลสนับสนุนการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น รวมถึงอนุเคราะห์สถานที่ในการทำกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ อมรสิริพงษ์ (2557) พบว่า กำลังสำคัญในการรวมกลุ่มของชมรมผู้สูงอายุในพื้นที่ต่างจังหวัดนั้น ต้องกระตุ้นและผลักดันจากเครือข่ายในชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ศูนย์การศึกษาชนบทและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมถึง วัด ชุมชน และชมรมผู้สูงอายุในพื้นที่ ซึ่งจะมีการดำเนินงานแบบเครือข่ายเกี่ยวเนื่องกันอย่างใกล้ชิดระหว่างชมรมผู้สูงอายุกับหน่วยงานภาครัฐเหล่านี้ สำหรับด้านที่มีการดำเนินงานน้อย คือ มีการสรรหางบประมาณในการดำเนินการ/จัดกิจกรรมผู้สูงอายุต่างๆ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะคณะกรรมการยังไม่มีความสามารถในการเขียนของบประมาณสนับสนุนและไม่ทราบแหล่งงบประมาณภายนอก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชิรญา จันทริปฏิภ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติของชมรมผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร พบว่า ชมรมผู้สูงอายุประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนทรัพยากรในการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรเงิน ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และยังประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรต่างๆ เนื่องจากกระบวนการในการขอการสนับสนุนจากกองทุนต่างๆ นั้น มีความยุ่งยากและใช้ระยะเวลาในการดำเนินการนาน ทำให้ชมรมผู้สูงอายุไม่ค่อยให้ความสนใจกับการขอสนับสนุนงบประมาณมากนัก

1.2 ด้านการจัดกิจกรรม ชมรมผู้สูงอายุมีการดำเนินการจัดกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุโดยมีการบูรณาการความร่วมมือกับเครือข่ายทั้งหน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรเอกชน และมีการจัดกิจกรรมชมรมอย่างต่อเนื่อง ตรงกับความต้องการและปัญหาของสมาชิกชมรม อาจเนื่องมาจาก การมีที่ปรึกษาและการได้รับการสนับสนุนจากบุคคลหรือองค์กรที่เข้าร่วม ให้คำปรึกษาหรือสนับสนุนชมรมผู้สูงอายุ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล และโรงพยาบาล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชยุต ชำนาญเนาว์ (2557) ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุตำบลหัวถนน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุตำบลหัวถนน มีปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ ด้านการจัดกิจกรรมสำหรับสมาชิกชมรมผู้สูงอายุมีความต่อเนื่อง และยังสอดคล้องกับ ชนนิพนธ์ ประเสริฐพรรณ และคณะ (2557) ที่ศึกษากิจกรรมและผลการดำเนิน

กิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุในชุมชนเมือง: กรณีศึกษา พบว่า ปัญหาการขาดผู้นำในการทำกิจกรรม เป็นปัจจัยที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุหยุดชะงักหรือช่วงหยุดไปชั่วคราว หากขาดผู้นำหรือผู้สนับสนุนในการดำเนินกิจกรรม เช่น การออกกำลังกาย และเกิดภัยธรรมชาติต่างๆ แต่การจัดกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชรนั้น มีความหลากหลาย ปรับเปลี่ยนหมุนเวียนไม่มากนัก อาจเนื่องมาจาก ชมรมผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมที่ทำร่วมกันมีเพียงการระดมทุนเพื่อการมาปณกิจสงเคราะห์และกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุเพียงเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราวุธ ชื่นตา (2550) ที่ศึกษาการพัฒนาเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์และปัญหาเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุ ผลการศึกษาพบว่า ชมรมผู้สูงอายุมีการพัฒนา 3 ระดับ คือ ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับอำเภอ โดยกิจกรรมที่ดำเนินการภายในชมรมที่หลากหลาย ได้แก่ ด้านศาสนา พัฒนาอาชีพ การสังเคราะห์กองทุนมาปณกิจศพ กิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมด้านสุขภาพ (การส่งเสริมการออกกำลังกายและส่งเสริมสุขภาพจิต) นอกจากนี้ ยังมีเสนอแนะให้สนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้ดำเนินการกิจกรรมของชมรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความรู้สึกรักมีคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง อันจะส่งผลทำให้ผู้สูงอายุมีการปรับตัวที่ดีสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขต่อไป โดยเฉพาะบทบาทของพี่เลี้ยงของชมรมผู้สูงอายุในระดับตำบลที่ต้องเอื้อให้การดำเนินกิจกรรมชมรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว คล่องตัว และคณะกรรมการระดับอำเภอต้องเป็นผู้มีความกระตือรือร้น มีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน ร่วมกันเสนอความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง รับฟังซึ่งกันและกัน มีความเป็นประชาธิปไตย มีคุณธรรม และคำนึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

1.3 ด้านคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร มีความเสียสละ มีจิตอาสา ซื่อสัตย์ ความประพฤติดีเป็นที่ยอมรับของสังคม มีความโปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ ยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัฏญา บุญวิเศษ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาหมู่บ้านหนองคู อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาชมรมผู้สูงอายุให้เกิดความเข้มแข็งและมีความยั่งยืน คือ การมีผู้นำชมรมที่มีศักยภาพสูง มีความรู้ มีประสบการณ์ เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในชุมชน มีความสามารถในการติดต่อประสานงาน มีคณะกรรมการที่มีความเสียสละ มีความสามัคคี มีระบบการบริหารจัดการชมรมที่ดี มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการชมรมส่วนใหญ่ยังมีความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ไม่มากนัก ซึ่งต้องมีการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เช่น การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม เป็นต้น

1.4 ด้านสมาชิก มีความเคารพในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของชมรม ร่วมกันสร้างเอกลักษณ์หรือจุดเด่นของชมรม และมีอุดมการณ์ร่วมกัน แต่ยังไม่รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งชมรมซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมมากนัก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสมาชิกส่วนใหญ่ยังมีการประชุมวางแผนและทำกิจกรรมร่วมกันน้อย ส่งผลให้ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันและคงความผูกพันต่อชมรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรภา เกตุน้อย และ ปาจารย์ ผลประเสริฐ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของชมรม ในด้านสมาชิก ควรมีการสร้างความรู้และทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ควรมีการปรึกษาหารือกันระหว่างผู้นำชุมชนและประชาชน เพื่อหาแนวทางดำเนินการร่วมกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม

สำหรับผลจากการพัฒนาศักยภาพชมรมผู้สูงอายุ จากการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนทดสอบศักยภาพผู้นำชมรมผู้สูงอายุที่เข้า พบว่า คะแนนทดสอบเฉลี่ยหลังการพัฒนาสูงกว่าคะแนนทดสอบเฉลี่ยก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสกร เพชรสิงห์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุบ้านดอนไทรทอง หมู่ที่ 18 ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุบ้านดอนไทรทอง มีการวางแผนการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วม

โดยหลังการพัฒนา มีระดับการดำเนินงานโดยรวมรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยการปฏิบัติและการมีส่วนร่วม ดีขึ้นกว่าก่อนพัฒนา นอกจากนี้ หลังจากการพัฒนา ศักยภาพ ทุกชมรมผู้สูงอายุที่เข้ารับการพัฒนาศักยภาพ มีการจดทะเบียนสาขาสมาชิกผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ อย่างถูกต้อง แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจและ เกิดการขยายเครือข่ายสาขาสมาชิกผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ และชมรมผู้สูงอายุในจังหวัด กำแพงเพชรมากยิ่งขึ้น

2. แนวทางการสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายสาขาสมาชิกผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ และ ชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการ/ตัวแทนสาขาสมาชิกผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ ประจำจังหวัดกำแพงเพชร ระดับอำเภอและระดับจังหวัด สำหรับในระดับอำเภอ ควรมีการคัดเลือกตัวแทนหรือ แต่งตั้งแกนนำระดับอำเภอ เพื่ออำนวยความสะดวกประสานงานและการสร้างความเข้มแข็งในระดับอำเภอและระดับ จังหวัดต่อไป สอดคล้องกับแนวทางการสร้างเครือข่ายของ Starkey (1997) กล่าวว่า การดำเนินการจัดตั้งกลุ่มแกน นำของเครือข่ายที่พิจารณาตัวเข้ามาทำหน้าที่ประสานงาน จัดการ และส่งกำลังบำรุงให้กับสมาชิก ซึ่งต้องไม่ติดอยู่ กับกิจกรรมประจำวันขององค์กรตัวเอง และกลุ่มแกนนำต้องดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายให้บังเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ต้องมีการหมุนเวียนเปลี่ยนกลุ่มผู้นำเครือข่าย เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของสมาชิกและป้องกันการผูกขาดอำนาจ

2.2 ควรกำหนดให้มีการประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกันเป็นประจำอย่างมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น คณะกรรมการสาขาสมาชิกผู้สูงอายุในพระราชูปถัมภ์ฯ เครือข่ายภาคชมรมผู้สูงอายุ หน่วยงาน รัฐท้องถิ่นที่ดูแลงานด้านผู้สูงอายุ รวมถึงหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแกนนำเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุ ซึ่ง สอดคล้องกับแนวทางการสร้างเครือข่ายของ Starkey (1997) ที่ว่า ควรดำเนินการเชิญองค์กรและผู้มีส่วนได้เสีย มาร่วมประชุม โดยมีหัวข้อการประชุมที่น่าสนใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ร่วมหรือเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้องกัน มอบหน้าที่ ในการบริหารจัดการการประชุมให้กับบรรดาผู้มีส่วนได้เสียร่วมกันรับผิดชอบ การหาข้อตกลงร่วมในกิจกรรมที่เป็น ผลประโยชน์ร่วมดังกล่าว และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ อิศรสาพร อ่อนบุญ (2559) ได้ศึกษาการสร้างระบบ การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้มีความสามารถในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุสู่ การจัดการสวัสดิการในประชาคมอาเซียน ได้พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมคิด ตัดสินใจ วางแผนในการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุที่เกี่ยวข้องร่วมกันในทุกกิจกรรม/โครงการ

2.3 ควรมีการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลชมรมผู้สูงอายุและข้อมูลผู้ประสานงานของภาคีเครือข่าย เกี่ยวกับกลุ่มชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อที่จะสามารถแจ้งข้อมูลข่าวสารในการจัดกิจกรรมผู้สูงอายุ อย่างทั่วถึง สอดคล้อง สนธยา พลศรี (2550, หน้า 264-265) ได้กล่าวถึงลักษณะของเครือข่ายที่ดี ไว้ว่า เครือข่าย ต้องมีฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายอย่างเพียงพอ สามารถให้การสนับสนุนช่วยเหลือสมาชิกได้ทันเวลาและ เหมาะสม

2.4 ควรมีการสื่อสารในเครือข่ายกันอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ รวมถึงจัดเวทีกิจกรรมระดับจังหวัดหรือ กิจกรรมเวทีสัญจรไปยังอำเภอต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชมรม ผู้สูงอายุ อันจะทำให้เกิดการกระตุ้นการดำเนินกิจกรรมเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สนธยา พลศรี (2550, หน้า 264-265) ได้กล่าวถึงลักษณะของเครือข่ายที่ดี ไว้ว่า เครือข่ายสามารถสื่อสารระหว่างเครือข่าย กับสมาชิกได้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว ทำให้เครือข่ายสมาชิกได้ทราบข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์ และ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีรวุฒิ กายแก้ว (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างเครือข่ายทางสังคม : กรณีศึกษา นัก ฟุตบอลสมัครเล่นในกลุ่มกรุงเทพเหนือ พบว่า เงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการสร้างเครือข่ายทางสังคมของนัก ฟุตบอลสมัครเล่นในกลุ่มกรุงเทพเหนือนั้น คือ สมาชิกทุกคนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีกิจกรรมที่ต่อเนื่องสม่ำเสมอ

สมาชิกมีความสัมพันธ์ที่ดี มีความสามัคคี และความศรัทธาต่อกันและกัน มีการดำรงเครือข่ายเดิมและขยายเครือข่ายใหม่และสมาชิกมองเห็นประโยชน์ของเครือข่ายร่วมกัน

2.5 ควรมีการติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร เป็นระยะๆ สอดคล้องกับแนวทางการสร้างเครือข่ายของ Starkey (1997) กล่าวว่า เครือข่ายที่ดีควรมีการติดตามผลและประเมินผลเป็นประจำสม่ำเสมอและถี่ถ้วน โดยดูความสอดคล้องของแผนการทำงานกับวัตถุประสงค์ ความก้าวหน้าและความสำเร็จของเครือข่ายในแต่ละระยะทั้งนี้ควรให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดวิธีและเรื่องชีวิตประสิทธิภาพของกิจกรรมเครือข่ายและร่วมเรียนรู้ตลอดกระบวนการติดตามและประเมินผล

2.6 ควรจัดอบรมพัฒนาศักยภาพเครือข่ายแกนนำหรือตัวแทนชมรมผู้สูงอายุระดับตำบล และระดับอำเภอ เป็นประจำ เพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำ เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจและมีศักยภาพในการขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจกรรมผู้สูงอายุต่างๆ อย่างต่อเนื่องและสามารถบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุให้สำเร็จ สอดคล้องกับแนวทางการสร้างเครือข่ายของ Starkey (1997) กล่าวว่า เครือข่ายควรมีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมด้านการจัดการเครือข่ายให้กับองค์กรแกนนำ และผู้นำเครือข่ายสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ภาครัฐควรให้การสนับสนุนงบประมาณให้แก่ชมรมผู้สูงอายุผ่านสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ ระดับจังหวัดอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มบทบาทความสำคัญของสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ และใช้ในการดำเนินงานขับเคลื่อนจัดกิจกรรมต่างๆ ของชมรมผู้สูงอายุในเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุ เป็นการเสริมพลังอำนาจของเครือข่ายในการพัฒนาชมรมผู้สูงอายุมาประยุกต์ใช้ ก่อให้เกิดการพัฒนาที่หลากหลาย ต่อเนื่อง และยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

2. จากข้อมูลความต้องการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุจังหวัดกำแพงเพชร ควรมีการวางแผนประชุม ประสานงาน และจัดกิจกรรมร่วมกันเชิงบูรณาการ มุ่งเน้นการให้ความรู้ให้ตรงตามความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของชมรมผู้สูงอายุในประเด็นอื่นๆ ต่อไป ได้แก่ การสร้างเครือข่ายและการประสานงาน ความรู้ในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ การเขียนโครงการขอเงินสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนสนับสนุนจากภายนอก การพัฒนาภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม เป็นต้น

3. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเป็นที่ปรึกษา สนับสนุนช่วยเหลือในการขับเคลื่อนการดำเนินงานและอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มหรือชมรมผู้สูงอายุในฐานะพี่เลี้ยงอย่างใกล้ชิด โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายแกนนำหรือคณะกรรมการบริหารชมรมผู้สูงอายุให้มีความเข้มแข็งและสามารถบริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุได้ด้วยตนเอง

4. เนื่องจากตัวแทนหรือแกนนำชมรมผู้สูงอายุมีอายุมาก จึงสะท้อนถึงปัญหาในการใช้คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการเอกสาร ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำรายงาน การเขียนโครงการขอเงินสนับสนุน เอกสารการก่อตั้งชมรม การจัดทำระเบียบข้อบังคับ การจัดโครงสร้าง การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของชมรม และการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมของชมรมฯและงานสารบรรณ ทะเบียนพัสดุ-ครุภัณฑ์ ทะเบียนสมาชิก สมุดเยี่ยม และการจัดบันทึกการประชุม จึงควรให้สรรหาบุคลากรรุ่นใหม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกมากขึ้น เนื่องจากคนรุ่นใหม่มีการเรียนรู้เทคโนโลยีที่รวดเร็ว มีความเข้าใจในความต้องการและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในยุค

ปัจจุบันได้ดี ซึ่งส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ ในการพัฒนาเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุของจังหวัดกำแพงเพชรให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชรให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น
2. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร

เอกสารอ้างอิง

- ชนนิพนธ์ ประเสริฐพรรณ และคณะ. (2557). กิจกรรมและผลการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในชุมชนเมือง. **วารสารรามาริบัติพยาบาลสาร, 20(3).** 388-400.
- ชยุต ชำนาญเนา, มนกันต์ อินทรกำแพง และนิรุวรรณ เทรินโบล. (2558). **การพัฒนาการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุตำบลหัว ถนนอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์.** สารานุกรมสุขศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธีรวุฒิ กายแก้ว. (2556). **การสร้างเครือข่ายทางสังคม : กรณีศึกษา นักฟุตบอลสมัครเล่นในกลุ่มกรุงเทพเหนือ.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทางสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นิสกร เพชรสิงห์. (2557). **การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุ บ้านดอนไทรทอง หมู่ ที่ 18 ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม.** วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บรรลุ ศิริพานิช, ฉลาด ถิรพัฒน์, มรกต สิงหะเคนทร์, พนิษฐา พานิชาชิวะกุล, เพ็ญจันทร์ ประดับมุข. (2539). **ชมรมผู้สูงอายุ: การศึกษารูปแบบและการดำเนินงานที่เหมาะสม.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิญญาน.
- ประคอง กรรณสูต. (2542). **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 3).** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสิทธิ์ สิริพันธ์ และเพ็ญประภา ศิริโรจน์. (2542). **สถานการณ์ชมรมผู้สูงอายุและแนวโน้มการพัฒนา.** กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข.
- ปาจริย์ ผลประเสริฐ และวรางคณา จันทร์คง. (2561). **บริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ.** **วารสารชุมชนวิจัย 12(2).** 26-36.
- ปาจริย์ ผลประเสริฐ และคณะ. (2561). **คู่มือการบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ.** กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พงษ์ศิริ พรารณาดิ และ ปฎิญา สต์อศเกิด. (2553). **การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ : สมาคมพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุมชน.
- พดมินท์ เหลืองไพบูลย์. (2530). **การจัดบริการสวัสดิการสังคมในชมรมผู้สูงอายุ : การศึกษาเฉพาะกรณีการจัดกิจกรรมของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ระบบสถิติทางทะเบียน (2559). **ข้อมูลจำนวนประชากรแยกอายุ จังหวัดกำแพงเพชร.** [Online]. Available: http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age_disp.php [2560, มกราคม 1].
- วราภา เกตุน้อย และ ปาจริย์ ผลประเสริฐ. (2561). **แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลท่าขุนราม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

- วรารุช ชื่นตา. (2550). การพัฒนาเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์. **วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข, 2(2)**. 1122-1126.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, เล็ก สมบัติ, ญัฐพัชร สโรบล, ธนิกานต์ ศักดาพร. (2555). **ลักษณะการดำเนินงานและกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ**. กรุงเทพฯ : JPRINT.
- สนธยา พลศรี. (2550). **เครือข่ายการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- สมศักดิ์ อมรสิริพงษ์. (2557). เครือข่ายกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อการจัดสวัสดิการโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน: กรณีศึกษาเครือข่ายผู้สูงอายุตำบลสระสีมุ่ม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. **วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, 22(2)**. 114-144.
- สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จังหวัดกำแพงเพชร. (2559). **ข้อมูลทำเนียบชมรมผู้สูงอายุเครือข่ายสาขาสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์ฯ จังหวัดกำแพงเพชร**. กำแพงเพชร.
- สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี. (2548). **คู่มือชมรมผู้สูงอายุ**. [Online]. Available: http://www.dop.go.th/download/knowledge/knowledge_th_20161706104732_1.pdf [2560, ธันวาคม 28]
- สุกัญญา บุญวิเศษ (2553). **ความสำเร็จของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาหมู่บ้านหนองตุ้ อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกำแพงเพชร. (2558). **แผนยุทธศาสตร์ผู้สูงอายุจังหวัดกำแพงเพชร (พ.ศ.2558-2560)**. กำแพงเพชร.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. (2555). **เครือข่ายงานด้านผู้สูงอายุ**. [Online]. Available: <http://oppo.opp.go.th/pages/network/network.html> [2560, ธันวาคม 28]
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2557). **รายงานการสำรวจประชากรในประเทศไทย พ.ศ. 2557**. [Online]. Available: http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm [2560, ธันวาคม 28]
- อัญชิรญา จันทรปิฎก. (2560). **การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติของชมรมผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร**. การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9 "ราชมงคลสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ยั่งยืนสู่ประเทศไทย 4.0" (Creative RMUT and Sustainable Innovation for Thailand 4.0). 276-286. [Online]. Available: <http://repository.rmutr.ac.th/123456789/676>. [2561, ตุลาคม 6].
- อิสราพร อ่อนบุญ. (2559). **การสร้างระบบการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้มีความสามารถในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุสู่การจัดสวัสดิการสังคมในประชาคมอาเซียน**. **สักทอง: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 22(2)**. 76-87.
- Starkey, Paul. (1997). **Networking for Development**. London : IFRTD (the International Forum for Rural Transport and Development).